Voorontwerp van decreet betreffende de Vervoersautoriteit

Op voorstel van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:
1° decreet Basisbereikbaarheid van 26 april 2019: het decreet van 26 april 2019 betreffende de basisbereikbaarheid;
2° Departement Mobiliteit en Openbare Werken: het departement binnen het homogene beleidsdomein, vermeld in artikel 28, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie, waaraan de beleidsondersteunende opdrachten inzake mobiliteit worden toevertrouwd;
3° Vlaamse Codex Overheidsfinanciën: de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019;
4° Vlaamse Vervoermaatschappij De Lijn: de rechtspersoon die opgericht is bij het decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn.

Hoofdstuk 2. De Vervoersautoriteit

Art. 3. Bij het Departement Mobiliteit en Openbare Werken wordt een Vervoersautoriteit opgericht.

De Vervoersautoriteit staat in voor regietaken die betrekking hebben op het openbaar personenvervoer, vermeld in artikel 32 van het decreet Basisbereikbaarheid van 26 april 2019. De Vlaamse Regering bepaalt de regietaken en de werking van de Vervoersautoriteit.

Art. 4. Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken kan de personeelsleden van de Vlaamse Vervoermaatschappij De Lijn die kunnen worden ingezet voor de

regietaken, vermeld in artikel 3, tweede lid, overnemen onder de voorwaarden die de Vlaamse Regering bepaalt.

Als bij de overname van de personeelsleden, vermeld in het eerste lid, blijkt dat ze een hogere geldelijke beloning krijgen dan de beloning die voor eenzelfde functie bij het Departement Mobiliteit en Openbare Werken van toepassing is, behouden de betrokken personeelsleden de beloning die op het moment van de overname geldt, zonder afbreuk te doen aan de wettelijke mechanismen inzake de aanpassing van de lonen aan de evolutie van de consumptieprijzen, tot op het ogenblik dat de beloning overeenstemt met de lonen die voor eenzelfde functie bij het Departement Mobiliteit en Openbare Werken gelden. Als binnen het Departement Mobiliteit en Openbare Werken eenzelfde functie niet aanwezig is, bepaalt de Vlaamse Regering de salarisschalen van de personeelsleden, vermeld in het eerste lid.

De personeelsleden, vermeld in het eerste lid, kunnen alleen worden overgenomen als ze slagen voor een objectieve selectieproef, waarvan de voorwaarden worden vastgelegd door de Vlaamse Regering.

Hoofdstuk 3. De DAB Vervoersautoriteit

Art. 5. Bij het Departement Mobiliteit en Openbare Werken wordt de DAB Vervoersautoriteit opgericht als dienst met afzonderlijk beheer, overeenkomstig artikel 109 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën.

De Vlaamse Regering bepaalt voor welke delen van de regietaken vermeld in artikel 3, tweede lid, de DAB Vervoersautoriteit instaat voor het budgettaire, financiële en boekhoudkundige beheer.

De Vlaamse Regering bepaalt de werking van de DAB Vervoersautoriteit.

Art. 6. Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken voorziet in de nodige diensten, uitrusting, installaties en personeelsleden ten behoeve van de DAB Vervoersautoriteit, voor de uitvoering van de taken, vermeld in artikel 5, tweede lid.

Hoofdstuk 4. Het materiële en financiële beheer van de DAB Vervoersautoriteit

Art. 7. Het hoofd van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken wordt aangesteld als beheerder van de DAB Vervoersautoriteit.

De Vlaamse Regering kan de regels bepalen voor het beheer van en het toezicht op de DAB Vervoersautoriteit.

Art. 8. De begroting van de DAB Vervoersautoriteit wordt gestijfd door :
1° de betoelaging ten laste van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap;
2° alle ontvangsten voortvloeiend uit het beheer en de exploitatie door de DAB Vervoersautoriteit.

Hoofdstuk 5. Slotbepalingen

Art. 9. Dit decreet treedt in werking op een datum die de Vlaamse Regering vaststelt en uiterlijk op [DATUM].

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Getekend door:Lydia Peeters (Signature)
Getekend op:2021-09-22 14:08:00 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

Lydia PEETERS

ONTWERP VAN DECREET BETREFFENDE DE VERVOERSAUTORITEIT

Samenvatting

Het voorliggende ontwerp van decreet voorziet in de oprichting van een vervoersautoriteit bij het departement Mobiliteit en Openbare Werken.

Deze vervoersautoriteit draagt bij tot een effectieve en efficiënte implementatie van het decreet Basisbereikbaarheid van 26 april 2019. Daarin wordt de overkoepelende mobiliteitsregie toegewezen aan het departement Mobiliteit en Openbare Werken.

Er wordt een vervoersautoriteit opgericht binnen het departement Mobiliteit en Openbare Werken. De vervoersautoriteit zal enkele specifieke regietaken invullen die verband houden met het vervoer op maat en het openbaar vervoer. Deze taken worden later vastgelegd in een besluit van de Vlaamse regering.

De oprichting van de DAB Vervoersautoriteit, maakt dat de budget- en contractopvolging door de vervoersautoriteit op de meest efficiënte manier kan verlopen.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Op 3 april 2019 keurde het Vlaams Parlement het decreet betreffende de basisbereikbaarheid (verder decreet Basisbereikbaarheid) goed, dat op 26 april 2019 werd bekrachtigd en afgekondigd. Het decreet Basisbereikbaarheid introduceert een vraaggericht openbaar vervoer: het aanbod wordt daarmee beter afgestemd op de vervoersvraag van de reiziger en op de reële vervoerstromen.

Het openbaar vervoer bestaat uit een gelaagd model van netwerken die elkaar aanvullen: het treinnet, het kernnet, het aanvullend net en het vervoer op maat. Artikel 35 van het decreet Basisbereikbaarheid bepaalt dat het vervoer op maat wordt geoperationaliseerd en gecoördineerd door een Mobiliteitscentrale.

Eén van de uitgangspunten van het decreet Basisbereikbaarheid is dat het aanbod van openbaar vervoer niet op zichzelf staat maar deel uitmaakt van het totale mobiliteitsnetwerk. Om dit goed en kostenefficiënt te organiseren, is er nood aan een overkoepelende mobiliteitsregie – onafhankelijk aan de modus – die in handen is van de Vlaamse overheid.

2. Er wordt een overkoepelende mobiliteitsregie uitgebouwd om onder meer de volgende doelstellingen overeenkomstig artikel 5, §1 van het decreet Basisbereikbaarheid te realiseren:

- het bereikbaar maken van belangrijke maatschappelijke functies op basis van een vraaggericht systeem en met een optimale inzet van vervoers- en financiële middelen;

- combimobiliteit en synchromodaliteit te faciliteren en een geïntegreerd mobiliteitsnetwerk uit te werken;alle initiatieven voor collectief aangeboden vervoer of vervoer op maat te capteren, te integreren en de exploitatievoorwaarden te vereenvoudigen;
- een gedeelde verantwoordelijkheid te creëren van de verschillende actoren.

Basisbereikbaarheid gaat hand in hand met een duurzaam ruimtelijk kader door middel van een geïntegreerde aanpak van vervoer, infrastructuur en ruimtelijke ontwikkelingen, op het gebied van planvorming, financiering, investeringen, onderhoud en exploitatie.

Deze overkoepelende mobiliteitsregie komt toe aan het modusneutrale departement Mobiliteit en Openbare Werken.

3. De conceptnota aan de Vlaamse Regering van 10 mei 2019 betreffende de uitwerking van de Mobiliteitscentrale, vermeldt dat het departement Mobiliteit en Openbare Werken een vervoersautoriteit zal oprichten De vervoersautoriteit zal de invulling zijn van de decretaal bepaalde rol van het departement als modusneutrale en voerkoepelende mobiliteitsregie ondersteunen. Het gaat om enkele specifieke taken die hoofdzakelijk betrekking hebben op het beheer van het contract met de Mobiliteitscentrale, het beheer van deelsystemen en het beheer van het openbaar dienstencontract met de interne operator VVM De Lijn en latere mogelijkde aanbieders op het Kernnet en Aanvullend Net.

De opname van een regierol door het departement Mobiliteit en Openbare Werken is zeer belangrijk. Er is immers een sterke verwevenheid tussen de uitbouw van de Mobiliteitscentrale en de uitbouw van het mobiliteitsnetwerk. Er zal immers een nauwe verbondenheid tussen beleidsvorming en -uitvoering aanwezig blijven, in samenwerking met de verschillende belanghebbenden. Gelet op de sterke verwevenheid tussen uitvoering en regie is het van belang dat het departement Mobiliteit en Openbare Werken de aansturing voor haar rekening neemt.

De ter zake uitgewerkte Europese regelgeving – en in het bijzonder Europese verordening 1370/2007 – ondersteunt deze visie door een duidelijk onderscheid te maken tussen de bevoegde instantie en de exploitant van openbare diensten. Ook in Wallonië bijvoorbeeld is dergelijke opsplitsing voorzien in het decreet van 21 december 1989 betreffende de diensten voor het openbaar vervoer in het Waalse Gewest, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen de "*autorité organisatrice de transport*" en de "*Opérateur de Transport de Wallonie*".

4. Het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024 streeft naar een verdere operationalisering van het decreet Basisbereikbaarheid en benadrukt de regierol van het departement Mobiliteit en Openbare Werken als volgt: "*De fundamenten van basisbereikbaarheid, ic een sterk, vraaggericht openbaar en collectief vervoer, netwerken van veilige fietspaden en -snelwegen en mobipunten waar de overstap tussen verschillende vervoersmodi gefaciliteerd wordt, worden in heel Vlaanderen samen met de vervoerregio's gelegd, onder regie van het departement MOW*. […] *In de vervoerregio's overleggen de diverse mobiliteitsspelers (De Lijn, departement MOW, AWV, De Vlaamse Waterweg, NMBS, Infrabel…) op structurele basis met de lokale besturen, onder regie van het departement MOW*."

5. Dit ontwerp van decreet beoogt de vervoersautoriteit en haar rol decretaal te verankeren.

Enerzijds wordt een vervoersautoriteit als administratieve entiteit opgericht bij het departement Mobiliteit en Openbare Werken. Zoals hierboven aangehaald, staat de vervoersautoriteit in voor regietaken die betrekking hebben op het openbaar personenvervoer vermeld in het decreet Basisbereikbaarheid.

Daarnaast wordt bij het departement Mobiliteit en Openbare Werken de DAB Vervoersautoriteit opgericht als dienst met afzonderlijk beheer, overeenkomstig artikel 109 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën en dit ten behoeve van het financieel en boekhoudkundig beheer in het kader van de regietaken.

B. Inhoud

Probleemstelling

6. De vervoersautoriteit – en haar rol in het kader van het decreet Basisbereikbaarheid – werd op heden nog niet decretaal verankerd. Nochtans is dergelijke decretale verankering noodzakelijk in het kader van een effectieve en efficiënte implementatie van basisbereikbaarheid.

De vervoersautoriteit zal regietaken opnemen die verband houden met het vervoer op maat en het openbaar vervoer. Deze taken worden later vastgelegd in een besluit van de Vlaamse regering.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

7. Er wordt voorgesteld om de oprichting van de vervoersautoriteit te regelen in een apart decreet, waarin alle aspecten over deze vervoersautoriteit worden geregeld. Deze aanpak beoogt de consistentie en coherentie van de bepalingen inzake de vervoersautoriteit te waarborgen: bepalingen zijn beter op elkaar afgestemd, termen zijn éénduidig en leemtes in de tekst eenvoudiger te voorkomen of aan te vullen. Een apart decreet biedt als voornaamste voordeel dat er dus één duidelijk en harmonisch regelgevend kader is voor de vervoersautoriteit. Waar nodig wordt de link gemaakt met het decreet Basisbereikbaarheid.

Initieel zouden de ontwerpbepalingen inzake de oprichting van een vervoersautoriteit als administratieve entiteit, worden opgenomen als wijzigingsbepalingen in het decreet Basisbereikbaarheid.

Uit het advies van de Inspectie Financiën dd. 11 april 2021, bleek de voorkeur uit te gaan naar een apart decreet, waarbinnen tevens de DAB Vervoersautoriteit wordt opgericht.

Impactanalyse

8. Door de decretale verankering van de vervoersautoriteit, wordt een hoog kwalitatief (extra) aanbod van openbaar personenvervoer verder gestimuleerd middels de verduidelijking van de regierol van het departement Mobiliteit en Openbare Werken.

Deze centrale regierol wordt door middel van dit decreet uitgewerkt onder vorm van een vervoersautoriteit die de taken van de overheid inzake openbaar vervoer bundelt met het oog op een efficiënt aansturen van het openbaar vervoer. De vervoersautoriteit is ook te zien als praktische uitwerking van de bevoegde instantie zoals voorzien in verordening 1370/2007.

Daarnaast wordt ook een centrale budget- en contractopvolging gegarandeerd.

9. Wat betreft het personeel, voorziet het ontwerp van decreet dat het departement Mobiliteit en Openbare Werken personeelsleden van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse

Vervoermaatschappij - De Lijn kan overnemen om in te zetten voor bepaalde taken worden overgeheveld van De Lijn naar de vervoersautoriteit.

Daarnaast zal het departement Mobiliteit en Openbare Werken, waar nodig, ook eigen personeelsleden toewijzen aan de vervoersautoriteit of specifiek daarvoor aanwerven.

De DAB Vervoersautoriteit daarentegen beschikt niet over eigen personeelsleden, die bijgevolg worden voorzien door het departement Mobiliteit en Openbare Werken, samen met de nodige logistieke ondersteuning.

10. De oprichting van de DAB Vervoersautoriteit, maakt dat deze kan beschikken over een afgescheiden boekhouding en begroting. Dit betekent dat de budget- en contractopvolging door de vervoersautoriteit op de meest efficiënte manier kan verlopen. Dat is m.n. noodzakelijk omdat de vervoersautoriteit met verschillende soorten inkomsten en uitgaven moet kunnen werken.

Implementatie

11. De Vlaamse Regering bepaalt vooreerst de regietaken en de werking van de vervoersautoriteit, evenals de voorwaarden onder dewelke personeelsleden van De Lijn kunnen worden overgenomen door het departement Mobiliteit en Openbare Werkenn.

Daarnaast bepaalt de Vlaamse Regering ook de taken en werking van de DAB Vervoersautoriteit, en kan zij de regels bepalen betreffende het (financieel) beheer van en het toezicht op de DAB Vervoersautoriteit.

Het decreet zal tot slot in werking treden op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum en uiterlijk op [DATUM].

C. Totstandkomingsprocedure

De Inspectie van Financiën verleende op 14 juni 2021 gunstig advies over het ontwerp van decreet.

[AAN TE VULLEN IN FUNCTIE VAN DE VERSTREKTE ADVIEZEN]

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1

Het voorliggende ontwerp van decreet betreft een gewestbevoegdheid. De inhoud van dit ontwerp van decreet regelt namelijk aspecten van het mobiliteitsbeleid die onder de bevoegdheid van de gewesten vallen (artikel 6, §1, X, eerste lid, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 (BWHI)).

Artikel 2

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Hoofdstuk 2. De vervoersautoriteit

Artikel 3

Door middel van dit artikel wordt bij het departement Mobiliteit en Openbare Werken een vervoersautoriteit opgericht, die instaat voor regietaken die betrekking hebben op het openbaar personenvervoer.

De regietaken behelzen de door de Europese verordening 1370/2007 voorgeschreven contracten inzake openbare dienstverlening op vlak van openbaar vervoer, en meer bepaald de voorbereiding, het in de markt zetten en de opvolging van deze contracten, inbegrepen alle hiervoor noodzakelijke ondersteunende taken en de gelijkaardige taken in het kader van het vervoer op maat. Desgevallend kan de Vlaamse Regering de vervoersautoriteit ook aanwijzen als instantie die instaat voor de klachtenbehandeling in tweede lijn voor openbaarvervoergebruikers.

De Vlaamse Regering zal concrete invulling geven aan de regietaken van de vervoersautoriteit.

Artikel 4

In dit artikel – geïnspireerd op artikel 5*bis* van het decreet van 31 januari 2003 betreffende de oprichting van een Eigen Vermogen "Flanders Hydraulics", ingevoegd bij het decreet van 9 oktober 2020 – wordt de decretale grondslag gecreëerd voor de overname door het departement Mobiliteit en Openbare Werken van personeelsleden van de Vlaamse Vervoermaatschappij-De Lijn die ingezet worden voor bepaalde taken die in het kader van de regiefunctie inzake openbaar personenvervoer worden overgeheveld van De Lijn naar de vervoersautoriteit.

Het kan dan bijvoorbeeld gaan om de taken inzake de contracten voor het leerlingenvervoer of vervoer op maat, maar ook om specifieke taken ter voorbereiding of opvolging van deze contracten (bijvoorbeeld omschrijving van de te verrichten vervoerprestaties en monitoring hiervan).

Aangezien de personeelsleden van De Lijn – in tegenstelling tot die van het departement Mobiliteit en Openbare Werken – niet vallen onder het toepassingsgebied van het Vlaamse personeelsstatuut van 13 januari 2006 (VPS), moeten de voorwaarden van het VPS worden nageleefd om als personeelslid van De Lijn bij het departement Mobiliteit en Openbare Werken te kunnen tewerkgesteld worden.

Teneinde het gelijkheidsbeginsel te garanderen, voorziet het derde lid van het artikel dan ook dat de kandidaten moeten slagen voor een objectieve selectieproef. Hoofdstuk 2 van Titel III van het VPS van 13 januari 2006 bepaalt de regels inzake de selectie via een objectief wervingssysteem.

Dat externen zich kunnen kandidaat stellen voor deze functie bij het departement Mobiliteit en Openbare Werken wordt op basis van de formulering van dit artikel van het ontwerpdecreet niet uitgesloten. Het decreet voorziet wel dat de Vlaamse Regering de voorwaarden van de objectieve selectieproef vaststelt.

Bij de concrete uitwerking van deze regels via een besluit van de Vlaamse Regering, zal het gelijkheidsbeginsel gerespecteerd worden. Zo kan de objectieve selectie bijvoorbeeld bestaan uit een screening van het CV en een selectie-interview op basis van vooraf vastgestelde selectiecriteria die deel uitmaken van het functieprofiel en die worden beschreven in het selectiereglement.

Het selectie-interview wordt afgenomen door een jury die bestaat uit medewerkers van het departement Mobiliteit en Openbare Werken. Op basis van de resultaten van de selectie-interviews ontvangt de manager van de in dienst nemende overheid gemotiveerde adviezen over elke kandidaat. De in dienst nemende overheid neemt de beslissing over de indienstneming op basis van de geformuleerde adviezen.

Hoofdstuk 3. De DAB Vervoersautoriteit

Artikel 5

Dit artikel voorziet in de oprichting van de "DAB Vervoersautoriteit" bij het departement Mobiliteit en Openbare Werken. Deze wordt overeenkomstig artikel 109 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (VCO) opgericht als dienst met afzonderlijk beheer ofwel DAB die instaat voor het budgettair, financieel en boekhoudkundig beheer.

Voormeld artikel in de VCO bepaalt dat een DAB, behoudens andersluidende bepaling, de in het VCO bepaalde regels volgen die van toepassing zijn op de Vlaamse Gemeenschap.

De oprichting van de DAB Vervoersautoriteit, maakt dat deze kan beschikken over een afgescheiden boekhouding en begroting. Dit betekent dat de budget- en contractopvolging door de vervoersautoriteit op de meest efficiënte manier kan verlopen. Hierbij moet rekening worden gehouden met het gegeven dat de vervoersautoriteit diverse inkomsten en uitgaven zal hebben.

De begrotingen van de diensten met afzonderlijk beheer maken deel uit van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap en worden hieraan toegevoegd. Op het einde van het begrotingsjaar wordt het niet-aangewende gedeelte van het begrotingssaldo van de diensten met afzonderlijk beheer overgedragen naar het volgende begrotingsjaar.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere taken en de werking van de DAB Vervoersautoriteit.

Artikel 6

De DAB Vervoersautoriteit beschikt niet over eigen personeelsleden.

Dit artikel bepaalt dan ook dat het departement Mobiliteit en Openbare Werken de nodige diensten, uitrusting, installaties en personeelsleden voorziet ten behoeve van de DAB Vervoersautoriteit, voor de uitvoering van haar taken.

Hoofdstuk 4. Het materieel en financieel beheer van de DAB Vervoersautoriteit

Artikel 7

Het hoofd van het departement Mobiliteit en Openbare Werken wordt aangesteld als beheerder van de DAB Vervoersautoriteit.

De Vlaamse Regering kan de regels bepalen betreffende het beheer van en het toezicht op de DAB Vervoersautoriteit. Zo kan de Vlaamse Regering onder meer de delegaties van beslissingsbevoegdheden, vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 30 oktober 2015 tot regeling van de delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de hoofden van de departementen en van de intern verzelfstandigde agentschappen en het besluit van de Vlaamse Regering van 24 maart 2006 tot operationalisering van het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken, vastleggen.

Daarenboven kan de Vlaamse Regering bepalen op welke wijze het toezicht op de DAB Vervoersautoriteit wordt uitgeoefend.

Artikel 8

Dit artikel voorziet in de bepalingen m.b.t. de wijze waarop de begroting van de DAB vervoersautoriteit wordt gestijfd, i.e. via een betoelaging ten laste van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap (die de compensatie voor de opdracht van openbare dienstverlening en de werking van de Mobiliteitscentrale dekt) enerzijds en via de eigen ontvangsten van de DAB anderzijds. De eigen ontvangsten bestaan o.a. uit de ontvangsten van de verkoop van vervoerbewijzen voor het vervoer op maat en uit eventuele bijdragen van zgn. derde betalers.

Hoofdstuk 5. Slotbepalingen

Artikel 9

Het decreet treedt in werking op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum en uiterlijk op [DATUM].

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Getekend door:Lydia Peeters (Signature)
Getekend op:2021-09-22 14:08:20 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

Lydia PEETERS